СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXI. Число 112. Джерзи Сити, Н. Дж., понеділок, 14. мая, 1923. VOL. XXXI. No. 112. Jersey City, N. J., Monday, May 14. 1923. THREE CENTS

ЄДНАЙТЕ НОВИХ ЧЛЕНІВ І ЧЛЕНКИНЬ ДО У. Н. СОЮЗА

ДО КІНЦЯ ЧЕРВНЯ С. Р. ПРИЙМАЄ У. Н. СОЮЗ НОВИХ ЧЛЕНІВ, СТАРШИХ І МАЛОЛІТНІХ БЕЗ ВСТУПНОГО.

УРЯДНИКИ ВІДДІЛІВ І ЧЛЕНИ ТА ЧЛЕНКИНІ, ВИКОРИСТАЙТЕ СЮ НАГОДУ І ПРИЄДНАЙТЕ ЗА СЕЙ ЧАС ТИСЯЧІ НОВИХ ЧЛЕНІВ І ЧЛЕНКИНЬ ДО УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

ПАМЯТАЙТЕ, ЩО ЗРІСТ ЧИСЕЛЬНОЇ СИЛИ І МАЙНА У. Н. СОЮЗА СЕ ДОРОБОК УСІХ ЧЛЕНІВ І ЧЛЕНКИНЬ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА!

ПЯТЬ ТИСЯЧ МАЙНЕРІВ ДЕМОНСТРУЮТЬ ПЕРЕД СУДОМ

СОМЕРСЕТ, Па., 11. мая. — На судове переслуханне, заряджене в справі домагання вуглевого підприємства Кемагонінь Кірк Ковл Ко. видати судову заборону проти юнійних урядників, агітуючих серед страйкуючих робітників сього підприємства, приїхало до міста та розложилося табором коло суду 5,000 страйкуючих майнерів. Майнери приїхали автомобілями та троками, окрашеними американськими прапорами та вінцями. Вони наповнили судову салю та всі судові коритарі та залягли всю площу довкола будинку.

Переслуханне в справі домагання копальняного підприємства почалося нині. Зізнавали наперед урядники підприємства, свідчучи, що юнійні урядники урядили збори страйкарів в бараках коло копалень, та що страйкарі після зборів напастували страйколомів. Переслуханне буде тягнутися відай цілий день нині й завтра.

Межи гістьми на судовій салі були теж дві жінки, що ведуть слідство над положенням в углевих околицях для Федеральної Вуглевої Комісії.

КАНАДА ХОЧЕ ДОГОВОРУ ВЗАЇМНОСТИ З АМЕРИКОЮ

ОТАВА, Канада, 11. мая. — Міністерство фінансів, предкладаючи канадійському парляментови буджет, внесло рівночасно резолюцію, після котрої Канада малаби нормувати свої торговельні відносини зі Злученими Державами після засади взаїмности.

Резолюція каже, що на випадок, як президент Злучених Держав на основі тарифового закона, ухваленого в послідним конгресі, обнижить о 50 процент мита на рільничі продукти, приходячі з Канади, канадійський премієр мавби мати право обнижити в подібний спосіб мита на рільничі продукти, приходячі зі Злучених Держав.

ПОЧИНАЮТЬ ПРОЦЕС ПРОТИ ВЕЛИКИХ ТОРГОВЦІВ ЦУКРОМ

НЮ ЙОРК, 11. мая. — Федеральний прокуратор видав завізвання до кількох найбільших торговців цукру, щоби вони й самі зявилися перед великою лавою присяжних суддів, що буде розслїджувати, на стілько вони винуваті за піднесенне цін цукру, та принесли зі собою свої торговельні книги.

ЗА УЧАСТЬ АМЕРИКИ В СВІТОВОМУ СУДІ

ФІЛЯДЕЛФІЯ, Па., 11. мая. — Фишер, професор економії на Єйлськім університеі, виголосив тут перед Американською Академією Політичних та Суспільних Наук, промову, в котрій завзивав Злучені Держави до повороту до повної участи в світових справах через приступленне до межидержавного суду при Лізі Народів.

АТЛЕНТИК СИТІ, Ню Джерзі, 11. мая. — На конвенції нюджерзських жіночих клюбів, що почалася тут нині, виголосив сенатор Едж промову, в якій заявився за тим, щоби Злучені Держави приступили до суду при Лізі Націй, не приступаючи до самої Ліги.

АТЛАНТА, Фжорджія, 11. мая. — Загальна Федерація Жіночих Клюбів приняла нині на своїй річній конвенції резолюцію за приступленнем Америки до світового суду при Лізі Народів.

ЧИ АЛЬКОГОЛЬ Є ЛІКОМ?

ВАШІНГТОН, 11. мая. — Уряд ще не рішився, що йому робити з огляду на недавне рішенне федерального судді Накса, після якого конгрес не мав обмежати лікарів в видаванню рецепт на алькоголічні трунки для лічничих цілий. Конференція урядників департаменту судівництва, скликана спеціяльно для сеї цілы, не дала ніякого результату (висліду).

ПРИЇЗД НІМЕЦЬКИХ ПОСОЛОК ДО ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ

НЮ ЙОРК, 11. мая. — На кораблі „Джордж Вашінгтон" приїхали сюди з Бремена Гелена Гегвіґа Франфельд, посолка до німецького федерального парляменту, та Гелена Вебер, посолка до пруського стейтового сойму (леґіслятури), щоби простудіювати суспільні відносини в Злучених Державах та запізнатися з тутешнім жіночим рухом. При вступі на американську землю заявили вони, що приїзджають також довести до зближення межи обома краями.

Обі вони стоять в звязку з католицькою партією Німеччини (так званим центрум).

ЗАМКНУЛИ ШКОЛИ ЧЕРЕЗ СПЕКУ

КАЛЕКСИКО, Каліфорнія, 11. мая. — В той самий час, коли в середних та східних стейтах Злучених Держав температура понизилася майже до точки мерзнення, шкільна рада в сій місцевости рішила замкнути школи через невиносиму спеку. Температура виносила тут вчора в тіни 103 степені фаренгайта.

ПРИЇЗД ЧЕСЬКОСЛОВАЦЬКОЇ ДОВЖНОЇ МІСІЇ

НЮ ЙОРК, 11. мая. — На кораблі „Беренгарі" приїхали до Америки нині з Праги три члени чеськословацької довжної місії, щоби уложитися з американським урядом за способи сплачення Злученим Державам чеськословацького военного довгу в сумі 106 мілїонів долярів. В склад комісії входять: др. Евген Ліпанський, капітан Станіслав Кренек та Франц Пісецький яко члени та І. Лобель та панна Берта Резек яко секретарі.

УРЯД СКЛИКУЄ КОНФЕРЕНЦІЮ ДЛЯ ІНДІЯНСЬКИХ СПРАВ

ВАШІНГТОН, 11. мая. — Секретар нутрішних справ Ворк скликує до Вашінгтону конференцію визначних Американців для розваження індіянських справ. Запрошені урядом особи мають сотворити дорадчу раду, яка має давати урядови поради щодо заряду індіянськими справами.

СПОДІЮТЬСЯ ОБМЕЖЕННЯ РОБОТИ В БАВОВНЯНИХ ФАБРИКАХ

ФОЛ РИВЕР, Месечузетс, 10. мая. — Кілька місцевих бавовняних фабрик постановило обмежити роботу з огляду на застій на сукнянім ринку.

НЕ ЛЮБЛЯТЬ НАЦІОНАЛЬНОГО ІМЕНИ

Одно Індіянське племя з Аризони запротестувало до федерального уряду проти того, щоби їх називати племенем Мокі, як їх називають другі індіянські племена. Індіяни кажуть, що Мокі значить тільки що мертві, та що се погордлива індіянська визиванка.

Федеральний уряд, зробивши слідство, признав племени право називатися так, як вони самі себе називають, а то племенем Гопі, себто племенем мира.

ЗАСУДИЛИ СОВЄТСЬКИЙ УРЯД НА 10,000 ДОЛЯРІВ

На позов Лігай Машін Ко. засуджено на заплаченне 10,000 долярів Людвика Мартенса, представника большевицького уряду для Америки.

ОБІЖНИК БОЛЬШЕВИЦЬКОГО КОМІНТЕРНА

Політ. бюро РКП. (Російської Комуністичної Партії) розіслало закордонним делеґаціям за підписом голови Зіновєва обіжник, в якому кажеться, що на найблизчому партійному зїзді треба порушити питання про перегляд економічної тактики партій, в напрямку денаціоналізації частини націоналізованих підприємств та відбудови приватного кредиту в тім обемі, який потрібний для відродження промислу. Партія не відмовляється від принціпового гасла „диктатура пролетаріята", коли зїзд вносить коректину в свою програму, то тільки тому, що тимчасово це потрібне трудовим масам Росії та що вимагають цього тимчасові закордонні обставини. Світовий капітал не повинен віддаватися зайвим ілюзіям. Комуністична влада сильна. Ідея комунізму живе й розвивається (?!). РКП. не піддається, тільки тимчасово відступає. Можливо, що швидше, ніж думає капітал, партія і комінтерн перейдуть у наступ.

О ДОЛЮ УКРАЇНЦІВ ПІД ПОЛЬСЬКОЮ ВЛАДОЮ

Російське інформаційне бюро подає, що на засіданню ВЦИКА селянин Вученко поставив запит про міри, які прийме український радянский уряд в користь українськогс трудового народу; що живе під польським ярмом. В сїй справі має виголосити реферат Раковський.

БОРОТЬБА В НУТРІ КОМУНІСТИЧНОЇ ПАРТІЇ

Боротьба поміж лівим і правим крилом комуністичної партії приймає щораз гострійші форми. Кілька членів Військо-Революційної Ради, які належать до крайньої лівиці — арештовано по наказу Троцького. З другого боку ліві хотять обвинувачити Троцького перед партійним судом у величезних надужиттях в армії. Троцький призбирав вже величезне майно на військових постачаннях та на военному промислі, посадивши на всі відповідальні посади своїх своїків. Стриєчний брат Троцького, також Бронштайн, завідував до цього часу всіми доставами для армії, йомуж доручено тепер організацію всього адміністративного військового апарату.

БАНДИТИЗМ В САМБІРЩИНІ

Нам пишуть: Чисто мазурське село Стрілковичі дістало перед самими виборами, в листопаді м. р. зброю, як кріси, револьвери, набої. Вже в сам день виборів, т. є. 5. листоп. жандарми з постерунку села Ваньович послугувалися мазурами, виганяючи людий до голосування. Тепер роззухвалися мазури Стрілкович до тої степені, що роблять напади на сусідні українські села і лякають підпалами. Відважиться український селянин пройти не то що в ночі, але навіть в день через Стрілковичі, то зараз падають за ним стріли. В Великий понеділок (9. IV.) впало 10 узброєних в револьвери мазурів у Ваньовичі, де підняли сильну стрілянину, наслідком чого тяжко ранили одну дитину. На крик і плач збіглося село, але бандити втікли. Українські доокола́чні села дуже затривожені з цього приводу, бо бандити заповідають підпали. Жандармерія не хоче знати про бандитів і їм перешкодити, а власти теж відвертаються, мов й не знають, що в Стрілковичах твориться.

„АВТОКЕФАЛЬНА" ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКОВ В ПОЛЬЩІ

Польські часописи доносять що небаром виїде до Царгороду радник польського міністерства закордонних справ Чемпель зі спеціяльною місією виєднання згоди патріярха Мелетія IV. на автокефалію православної церкви в Польщі.

ФАБРИКАЦІЯ ЗАЯВ „БЛАГОНАДІЙНОСТИ" В РОСІЇ

„Русспресс" повідомляє з Москви що совітська преса переповнена масовими заявами визначних меншевиків та есерів про відмову від протибольшевицької плятформи та приступлення до комуністичної партії. Ті заяви появилися так раптовно й у такій великій кількости, та одночасно всі вони такі подібні одні до других, що ніхто не вірить у їх правдивість, не кажучи про те, що в теперішній час повного провалу комуністичної ідеї, ніякі ідейні соціялісти не будуь вязатися з комуністами.

„НЕВМОЛИМА ПІМСТА ФАРАОНІВ"

Научний провідник експедиції лорда Карвона в Єгипті і відкривець гробниці Фараона Тутанхамгена мр. Говард Картер, нагло тяжко занедужав. Недуга Картера викликала в Польщі величезну сензацію. Усі часописи обговорюють ту подію, поміщуючи обширні статті п. з. „Пімста Фараона"! В прочім вже смерть льорда Карнарвона вмобілізувала усіх англійських спірітистів. На перший плян висовується Конан Дойл, геніяльний творець Шерльока Голмса. В розмові з журналістами заявив, Конан Дойль, що відкривець могили Фараона впав жертвою злих духів. Конан Дойл пригадав історію одної мумії з Британського Музею. Ця мумія несла кождому, хто наблизився до неї смерть і заглагу. Навіть денникар, що перший описав цю подію, помер нагло на тиф. Відтак оповідав Конан Дойль про пімсту одної мумії на сині його приятеля. Той молодий чоловік наткнувся піднас полювання на мумію, яка мала на грудях напись; „Людина яка здійме з мене окриття, нехай згине наглою смертю, а його кости хай будуть непоховані"! Той чоловік занедужав небаром опісля, а його тіла до тепер не найдено...

БОЛЬШЕВИКИ ВИНЯТЬ АЛІЯНТІВ, ФАШІСТІВ, ШВАЙЦАРСЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО І МОСКАЛІВ ЗА УБИТТЄ КОМІСАРЯ ВОРОВСЬКОГО

МОСКВА, 11. мая. — Про убитте большевицького комісаря Воровського і раненне двох його товаришів повідомила публику в столиці Московщини тутешня преса у надзвичайних виданнях, які вона рідко коли видає.

Большевицькі газети кажуть, що се вже убито третього визначного большевицького комісаря, бо в 1918 році убито в Петроґраді двох визначних большевицьких комісарів Уріцького і Володарського.

За убийство вони винять головно аліянтів і кажуть, що воно стоїть у звязи з їх приготованнями до війни проти большевицького „уряду". Длятого, кажуть вони, також Англія хоче зірвати з Росією зносини, а Франція приготовляє Польщу до війни на Сході.

„Урядова" большевицька газета Известия винить за убитте комісаря Воровського і його товаришів, фашістів усіх країв, швайцарське правительство, великі буржуазні держави і Росіян, котрі живуть заграницею і ведуть там агітацію проти большевицького „уряду".

БОЛЬШЕВИКИ ВИНЯТЬ УРЯД ШВАЙЦАРІЇ ІЗЗА ВБИВСТВА ЇХ КОМІСАРІВ

БЕРЛІН, 11. мая. — Представники московського большевицького „уряду" в Лозані, у Швайцарії, вислали до швайцарського правительства ноту, в якій формально обжаловують швайцарське правительство, що воно не поробило жадних заходів для охорони життя большевицьких комісарів Воровського, Аренса і Дібрільковського, хотяй його передтим повідомлено, що приготовляється на них напад.

ПЕРЕД ЗІРВАННЄМ ЗНОСИН МІЖ АНГЛІЄЮ І РОСІЄЮ

МОСКВА, 11. мая. — Большевицький міністер заграничної торговлі Леонід Крассін виїхав до Лондону замкнути тамошню большевицьку торговельну місію, якщо прийде до зірвання зносин між Великою Британією і Росією.

ПАРТІЯ ПРАЦІ ПРОТИ УЛЬТИМАТУ БОЛЬШЕВИКАМ

ЛОНДОН, 11. мая. — Провідники британської Партії Праці ухвалили нині резолюцію проти ультимату британського правительства большевицькому „урядови", заявляючи, що се плян для відновлення „білих ґвардій" в Росії.

НЕ ХОТЯТЬ ГОВОРИТИ З ДЕ ВАЛЕРОЮ

ДАБЛИН, столиця Ірляндії, 11. мая. — Нині на засіданню ірляндського парляменту заявив премієр Вилієм Косгрейв, що мирове предложенне Де Валери годі трактувати серіозно і тому він його не приняв.

Соціялістичний посол Джансон сказав, що Де Валера повинен повинуватись волі народу, який приняв нову ірляндську конституцію і законодавство.

ВОЄННИЙ СТАН В БАВАРІЇ ДЛЯ ОХОРОНИ ПЕРЕД ФАШІСТАМИ

МІНХЕН, столиця Баварії, 11. мая. — Баварське правительство проголосило военний стан в цілій Баварії задля охорони краю перед новим переворотом, який там приготовляли німецькі фашісти під проводом Гітлера і ріжні патріотичні ліги, котрі хотіли повалити теперішне републиканське правительство і видвигнути нове зі свого рамени і під своєю контролею.

Сподіються богато арештовань в Мінхені.

КИТАЙСЬКІ ОПРИШКИ ПРИРІКАЮТЬ СКОРО ВИПУСТИТИ ЧУЖИНЕЦЬКИХ БРАНЦІВ

ПЕКІН, столиця Китаю, 11. мая. — Майор американської армії, Роленд Пинджер, один з бранців в руках хінських опришків, вислав з табору опришків лист до китайського війска, яке пустилося в погоню за опришками, щоби сейчас здержали погоню.

По здержанню погоні опришки, як запевнили полонених, випустять їх на волю без викупу.

Американський посол Шурман заявив, що хінські урядові війска вже заверненo, та що скоро вже будуть бранці випущені.

Губернатор Шантунга заявив свою згоду уступити зі свого становища ізза занедбання свого обовязку.

ДОХОДЖЕННЄ У СПРАВІ ПОЛОНЕННЯ ЧУЖИНЦІВ В КИТАЮ

ПЕКІН, 11. мая. — Китайське правительство згодилось на спільне доходженне всіх заграничних представників в столиці Китаю у справі полонення опришками 20 чужинців.

ФРАНЦУЗИ КАРАЮТЬ НІМЕЦЬКЕ МІСТО

ЕССЕН, Німеччина, 11. мая. — Французька окупаційна влада наложила грошеву кару в сумі 400,000,000 німецьких марок на місто Ессен за знищеннє моста на полудні міста.

Вона заявила управі міста, що як не зложить кари до тижня, так увязнить посадника міста й інших урядовців.

СОЦІЯЛІСТИЧНІ ПОСЛИ НА ПРИНЯТТЮ БРИТАНСЬКОГО ПРЕСТОЛОНАСЛІДНИКА

ЛОНДОН, 11. мая. — Нині була тут у пані Естор вечеря в честь британського престолонаслідника князя Валії. На вечері були ріжні політики і писменники. Було богато послів, а між ними і соціялістичні з Партії Праці.

ЛІК НА СУХОТИ

ЛОНДОН, 11. мая. — Сюди доносять зі Швайцарії, що швайцарський учений Генрих Шпалінґер винайшов лік проти сухіт.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА.	
Three cents the copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign ond Jersey City Rates.		В Джерзи Сіті і заграницею.	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Телефон „Свободи" 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союзаї 1888 Montgomery.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ПРО ГРАНИЦІ МІЖ УКРАЇНЦЯМИ.

Українців ділили вороги кордонами. І тепер поділили ще новими.

Сей поділ вплинув некорисно на Українців. Витворив поділи і між самими Українцями.

От і тепер, коли Польща захопила і українську Галичину і Волинь, Холмщину та Поліссе, між Українцями на тих українських землях остались ріжниці ізза давнього поділу. Осталась і досі між ними немов мурована границя, яку називають сокальським кордоном (біля Сокаля). Вони ще жиють окремо, відокремлені життем і тяжко їм зблизитись.

Щойно тепер, по 14-ому марті зачинають Українці думати над усуненнем того „сокальського кордону", якого не повинно бути, як загалом не повинно бути між Українцями жадних кордонів. А що вони є, так треба їх нищити й усувати.

З того приводу волинська ґазета „Українське Життя", яка виходить в Луцку, помістила в 11-ому числі з 15-ого квітня с. р. вступну статтю, яку передаємо в цілости, щоби познакомити наших братів Волинців на се важне питанне.

Ся стаття звучить:

СОКАЛЬСЬКИЙ КОРДОН.

В Польщі живе тепер около семи міліонів Українців. При нормальних умовинах така сила на 30 міл. всього населення Польщі мусіла би заважити на життю держави а її участь мусіла би бути дуже замітною. Не видно того з боку Українців, бо донедавна ще були вони в ріжнім правнім становищі до Польщі. Між двома частинами українського народу стояв сокальський кордон. Кордон цей повинен був щезнути зараз в той час, коли український народ обезсилений стратив можливість добиватись оружно своїх прав. Реальна політика вимагала, щоб відразу зорієнтуватися в умовинах і згуртувати всі українські сили для боротьби серед нових умовин. В суті річи для Українців не могло бути ріжниці в правно-державному становищу по цей і той бік сокальського кордону. Питанне це стало острим особливо перед виборами до польського сойму і у нас дехто й висловлювався в цьому напрямку.

Показалось, що навіть ми самі не сміли признати за собою права ставати в обороні себе по власній оцінці і волі, а добровільно й без критики віддавали в своїй наївности право рішати про нашу долю комусь чужому. Це наші нещасливі „орієнтації" і виходило-б, що нам і нічого нарікати на акт 14. березня ц. р.

В звязку з нашою непевностю себе сокальський кордон, хоч як ми його собі на словах не бажали, стояв непорушною стіною. ТРИ РОКИ СПІЛЬНОЇ НЕВОЛІ НЕ ЗБЛИЗИЛИ НАС НІ НА КРОК ДО СЕБЕ. Життє по обох боках кордону розвивалося своїм шляхом і як колись так і сьогодня ми не уявляємо собою однородної маси і хочби приблизно однаково зорґанізованої сили.

„Робіть, як знаете, як вам краще, а ми вже чекати-мемо, що антанта скаже", так нам казали. І виходило, що виступає у своїй справі не один народ, а народів два зі собою споріднених. Який же наслідок?

Сокальський кордон стоїть високою, кріпкою стіною. По той бік його оголомшенне від удару 14. марта ц. р., шуканне виновників лиха, ну й нікуди правди діти — шуканне нових богів для „орієнтації" По цей бік — розбурхане море народніх мас, що горять тільки несвідомим стремліннем до ясно неокресленої мети. Брак сили, яка зібрала би розбурхані хвилі і направила їх в одно русло. Відірвані скибки на розбурханих хвилях, що хвилево утримують рівновагу мас, безсильні дати їм певний напрямок. І все це разом в границях одної держави, яка з нашого замішання збирає жниво по обох боках кордону і старанно підтримує кордон.

Чи можемо ми байдуже на це дивитись? Алеж і балачки не поможуть. Той бік кордону сказав своє слово і ми його з повною рішучостю підримуємо: ДОСИТЬ КОРДОНІВ! ДЛЯ НАШОГО НАРОДУ, НА ВСІХ НАШИХ ЗЕМЛЯХ ВОНИ НЕ ІСТНУЮТЬ!

Черга тепер за зреалізованнем мрій. Пора намітити шляхи спільної праці і звести на них всю силу й енерґію нашого народу головним чином на землях, що опинились під Польщею.

З ОБЄДНАННЯ.

На звідомлення Обєднання Українських Орґанізацій, що в американському порті находиться 23 Українців, втікачів з польського війська, п. Агафія Бундзяк прислала до канцелярії Обєднання 10,00 і слідуюче писмо:

„Я посилаю десять долярів для утікаючих і прошу усіх чесних Українок і Українців не відмовити цій болючій просьбі, тим 23 утікачам від ворога. Остаю з пошаною, АГАФІЯ БУНДЗЯК, з села Якубівка, пов. Городенка. Можливо, що є деякі і з тамтих околиць."

Писмо це подаємо без всяких коментарів. Щирі слова і примір жертвенности говорять за себе. За сим прикладом повинні пійти другі наші громадянки і громадяни.

Обєднанне Укр. Орґанізацій в Америці.

В КРАЮ.

(Від власного кореспондента).

Присяга, яку зложили 18-ого марта 1923 р. українські збори на площі св. Юра у Львові, і протест Української Національної Ради Галичини і протест української парляментарної репрезентації Волині, Холмщини, Підляша й Полісся в польськім соймі, — про все те я Вам писав, — говорять проречисто на цілий світ, як поставився український нарід західних українських земель до рішення Ради Амбасадорів з 14. марта 1923 р.

Основна лінія української політики на українських землях, поневолених Польщею, ясна: се — поборюванне польської держави всіми способами, які в дану хвилю видавати-муться українським орґанізаціям відповідними.

Власне тепер ідуть наради в краю, якої тактики на найблизший час держатися в сім поборюванню.

Вже тепер можна сказати, що наслідком рішення Ради Амбасадорів наступить зединенне між українським громадянством Галичини і українським громадянством Волині, Холмщини, Підляша й Голісся.

Доси, як відомо, иншу внутрішню політику супроти Польщі вела Галичина, а иншу Волинь, Холмщина, Підляше й Поліссе.

Сї причини були спричинені поперше відмінністю міжнародньо-правного положення Галичини з одного боку і Волині, Холмщини, Підляша і Полісся з другого.

Але була ще одна причина. Коли українське громадянство Галичини на основі досвіду з австрійських часів уважало Польщу за ворога, то українське громадянство Волині, Холмщини, Підляша й Полісся жило ще ілюзіями з російських часів, коли Поляки удавали приятелів і союзників України й инших народів, поневолених Росією.

Рішенне Ради Амбасадорів поставило всі українські землі, поневолені Польщею, в однакове правне положенне. А ілюзії, які мало українське громадянство на схід від Збруча про польську приязнь для України, **польський режім на Волині, Холмщині, Підляшу й Поліссю основно винищує.** Всі українські землі, поневолені Польщею, переконуються, що мають у Польщі непримиримого ворога.

На сій основі зродилася ідея обєднання всіх українських земель, поневолених Польщею, для спільної праці над укріпленнем ідеї соборної державности України і для боротьби за визволенне з польської неволі. Ся ідея обєднання буде тепер переведена в життє.

Далі радить край над орґанізацією заграничного представництва західних українських земель, яке заняло би місце дотеперішнього галицького уряду.

Поборюванне польської держави не підляже зміні, про якусь „угоду" з Польщею не може бути мови.

Коли дотеперішня тактика в деяких областях підляже зміні, то тільки з огляду на доцільність боротьби з Польщею.

Так прим. Українці мусітимуть іти до польського війска. Масове ухилюванне від бранки неможливе, бо в сім, що ухилились від бранки, треба би хиба тікати за границю. А се зменшило би наші сили в краю. Але що Польща в українських жовнірах мати-ме не оборонців, тільки ворогів, які в відповідний час звернуть своє оружє проти Польщі, се певне.

Словом, рішенне Ради Амбасадорів зовсім не змінило відношення краю супроти Польщі. Хиба до певної міри розвязало краєви руки. Тепер край знає, яке його положенне і відповідно до того вести-ме акцію.

Польща переконається, що вороже відношенне краю до польскої державности, було оперте не на надіях на антанту, а на глибокій свідомости своєї національної цїли: Соборної Української Держави.

Покликуванне на те, що Галичина не належить до Польщі, тільки остає під суверенністю головних держав антанти і доманганне, щоб чоловні держави антанти усунули польську окупацію і привернули державну незалежність краю, — все се був тільки один зі способів боротьби проти Польщі.

В сій справі рішенне Ради Амбасадорів Польщі не богато поможе.

Український нарід не зложить оружя і не понехає боротьби.

Прага, 16. квітня, 1923.

Др. Михайло Лозинський.

ВІСТИ З БУКОВИНИ

Випущенне директора Крутія на волю. — Др. Степан Кравчук в ролі агента-провокатора. — Високі відзначення українських „патріотів".

Арештованого дня 18. листопада м. р. Степана Крутія, якого обвинувачили румунські власти о державну зраду, випущено на волю. Заразом приневолено його до опущення границь румунської держави.

На днях саме виїхав Крутій в сторону Чехословаччини.

Румунам ходило відай о це, щоби якимось таним коштом позбутися особи Крутія, бож він як організатор й довголітний голова товариства „Міщанський Хор" в Чернівцях, де згуртоване майже все українське міщанство, явився небезпечним в очах румунської влади.

Цікаву ролю відограв при арештованню „др." Степан Кравчук. Колись в кореспонденціях до галицької преси Кравчук накидувався на деяких буковинських патріотів, він пятнував там і тих, котрі стоять на службі румунської охрани. Забув бідняга поставити себе на першому місци, тому пригадатиб йому треба, що число його леґітомації як агента румунської охрани є „31".

Коли Крутія арештовано, він зявився у жінки Крутія, заявляючи їй, що радо послужить всякими своїми порадами, та зараз вишукав адвокатів (Румунів), котрі за добрі гроші згодилися боронити Крутія.

Не від річи буде тут сказати що від замовлених адвокатів дістав Кравчук провізію у висоті 1000 левів. Та на тім не кінець. Кравчук зладив собі лісту до збирання добровільних жертв — на кошти оборони Крутія. Призбирані гроші зужив п. Кравчук для себе.

Дальше удався Кравчук і до товариства „Міщанського Хору", жадаючи він членів виділу тогож товариства суми 20.000 левів, бо мовляв, нашого голову треба ратувати. Міщани — знаючи Кравчука — грошей не дали йому.

Та він порадив собі краще. Іменно пішов до жінки Крутія, заявляючи їй, що як вона не дасть йому 5.000 леів, так він зрадить Крутія перед тайною охраною, що цей дістане найменше 20 літ тюрми. Бідна жінка, заскочена такою несподіванкою, дала Кравчукови бажану суму, та повідомила про цей сумний факт свого чоловіка в тюрмі. Очевидно, цей шляхотний поступок Кравчука заінтересував державну прокураторію, яка зарядила негайно арештування Кравчука.

Кравчук, будучи караним вже за шахрайства в Галичині, боявся, що й тут йому капне найменше яких два роки тюрми. Але він не в тімя битий. Радить собі в той спосіб: пише він до шефа сіґуранци Піґаля листа, де обіцює йому зраду тайної роботи Крутія, якщо згаданий шеф допоможе йому дістатись на волю. Ну і зрадив Кравчук, що знав, а шеф сіґуранци поміг йому о стільки, що виклопотав у поркуратора Купаренка, щоб Кравчукови примінено поможности як найлекшу кару — з огляду на його заслуги сіґуранци.

Дня 24. марта поставлено Кравчука перед звичайного суддю д-ра Ґольда, котрий знаючи Кравчука з попередніх зделок, засудив його на шість місяців тяжкої тюрми. І цей бандит ще має на стільки відваги, що пише до своїх знакомих листи, де розказує, що він „при помаганню арештованому о державну зраду Крутієви — попав в тюрму". В иншому листі, писаному до одного з визначнійших патріотів пише таке: „Я сиджу за національну справу. Розправа моя відбудеться при кінци мая, увільнення певне, бо тільки під напором правительства буде оскарження. Відень вислав куріера на мою розправу, але його не допустять, бояться. Тож пішли Бога ради мені 1000 леїв, бо гину. Bis dat, qui cito dat". Правду каже, що при кінці мая „увільнення" певне, бо до кінця мая він засуджений.

Деякі з буковинських автохтонів, котрі були „во время оно" вірними слугами небіжки Австрії, дістаючи за це ордери, пішли тепер новій вітчині на вірні услуги.

Саме недавно цьому буковинський міністр Ністор декорував медалями „Стява Романієї" бувшого директора української ґімназії д-ра Панька Клима та проф. тоїж ґімназії п. Степана Караневича. Коментарі злишні.

АРЕШТ ПОСЛА МАРКА ЛУЦКЕВИЧА

Дня 10. квітня б. р. о 12. год. ночі на двірці стації Луцк, на Волині, з розпорядження польської прокураторської влади заарештовано й посаджено до луцької вязниці посла до сойму Марка Луцкевича.

Подробиці арешту.

Перед відходом потягу, коли посол Луцкевич підходив до ваґону, до нього підійшли два невідомих в цивільному одягу і, назвавшись „вивядовцями", запропонували йому йти з ними до прокуратора. На це посол Луцкевич відповів, що він зараз не піде, а коли прокуратору він потрібний, то для цього можна було знайти инший час, а не вночі і перед відходом потягу. Тоді „вивядовці" заявили, що він є заарештований. Здивований посол Луцкевич зауважив їм, що може вони помиляються, бо посол є особа недотикальна і арештовати без згоди сойму його ніхто не може, а тому цьому дикому насильству він добровільно не піддасться, та повернувся, щоб іти до ваґону. Тоді ці „вивядовці" і ще чотири поліціянти накинулись на посла і в самий брутальний спосіб в присутности численної публичности стягнули з ваґону і закриваючи рота понесли до дорожки. На протести посла „вивядовець" кричав: „тут тобє і Буґ не поможе". Все це робилось в присутности посла Приступи.

На двірці в той час знаходився сам надпрокуратор Барановський, але при арешті присутним не був.

Посла Луцкевича відвезли поліціянти одразу до луцької вязниці.

На другий день.

Відомість ця облетіла Луцк і викликала велике занепокоєння серед ґромадянства. Почали курсувати найріжніщі чутки: що посла Луцкевича забито, що у Варшаві стався переворот і т. и.

Ранком посол Пащук і Сенаторка О. Левчанівська в присутности редактора Укр. Життя мали інтервенцію у прокуратора луцкого окружного суду в справі цего арешту.

Тут ивявилось, що посол М. Луцкевич заарештований по особистому розпорядженню надпрокуратора Барановського за його нібито протидержавну аґітацію, яку він провадив по всьому воєвудству, з окрема в Турійску й Луцку біля собору. Також було зазначено, що посол Луцкевич є тільки „кшитшиманий" а з боку права окремі прокуратори не годились з зарядженнем Барановського. Сам надпрокуратор в цій справі відіхав до Люблина.

На запит посла Пащука, чим викликане таке поґвалченне конституції, права і посольської недоторканости, була відповідь, що зроблено це по ініціятиві надпрокуратора в звязку з доносами про аґітацію Луцкевича.

Тут же було протелєфоновано до вязниці, аби перевести посла до кращої кімнати.

в луцькій вязниці.

З дозволу прокуратора посла Марка Луцкевича у вязниці відвідали: сенаторка О. Левчанівська, посол Пащук і М. Матвієнко.

Посол Луцкевич оповів подробиці арешту. „Поліціянти поводились зі мною в нелюдський спосіб. Хопивши мене від ваґону, поліціянти закрили рота, очевидно, щоб не кричав, при тому стиснули носа, що я не міг дихати і так увесь час тримали, поки не доїхали до вязниці (на протязі 3 верст). Вже біля вязниці я зовсім охляв і не міг іти. Поліціянти понесли мене на руках і в тюремному дворі кинули умисне на брук Я був одягнений в кожух і тому це не мало для мене можливих гірших наслідків і я стратив тільки притомність. Прийшов я до себе вже в тюрмі й попросив води. Мушу зазначити, що відношення до мене тюремної адміністрації цілком людське".

Посол Луцкевич обявив голодівку.

— „Яко протест проти нечуваного поґвальчення права, — сказав далі посол Луцкевич, — я обявляю голодівку. Прошу написати сестрі про арешт і, щоб вона до мене не приїздила.

Присутні умовляли посла Луцкевича цього не робити і берегти своє здоровле, яке у нього й без того підірване. Але п. Луцкевич зістав при свому рішенню.

— „Я мушу це зробити для піддержання гідности посла. Це є единий спосіб, яким я можу протестувати проти цього дикого насильства".

В сій справі надіслано телеграми голові українського посольського клюбу, маршалкові сойму Радаеві і міністрові справедливости, а також апеляційному прокураторові в Люблині.

(Укр. Життя).

І ГОЛИЙ І НЕГОЛИЙ

Ярмарок... Відбуваю справоздавче посольське віче. Люде ніби уважно слухають. Правду кажучи, є багато-багато про що балакати та за те мало тебе там слухати.

Терпеливо вислухують люде всі заходи послів наших що-до відбудови знищених селищ; без якогось зацікавлення приймають до відома і соймовий проєкт про „ужитковників" чужих ґрунтів, не обурює нікого й нове асигнованне 50 міліярдів на осадників.

— „Так... Виходить — на осадників є гроші, а на відбудову почекай... можеш і далі гнити в землянці — стиха промовляє один господар.

— „То ще пів лиха, — каже другий. Якось і самі колись одбудуємося... Нехай тільки дають нам спромогу сяк-так животіти. Скажете нам, пане делеґате, (так у іншому місці титулують посла) чи ми Українці є тим... як його... — обивателями?...

— „Я тут трохи не розумію вас, — силкуюсь відповісти. Ну, звичайно: ми є громадянами повноправними...

— „Ще й повноправними?... (якось сердито перебиває мене той чоловяга). Щось не віриться нам... Чому-ж тоді нашим безземельним і малоземельним хліборобам з села Грабова нотар не хоче робити купчої на одну-дві десятинки землі? Каже нам: Дай обивательство... Чому воно так? Га?!... Коли ми не обивателі, то чому нас чи синів наших, беруть тоді до війска? Адже в инших державах чужоземців не змушується до оборони тієї держави...

Павза.

На такі запитання дати доразу відповідь годі. Мусиш поміркувати. Становище того посла з польского сойму тут не з приємних.

— „Жиємо ми наче в казці, — порушує тишу один немолодий дядько. Точнісенько вам, як у казці... Отой казковий пан, не бажаючи здійснювати обіцянок своїх і в той же момент, не хотячи позбуватися слави справедливого, каже до нашого Івана: „Приходь, Іване, до мене так, щоби був і голим і не голим, то дістанеш обіцяне... а без того — обіцянка цацянка".

Бути — „голим і не голим" нам не першина, — розважує Івана його розумна донька. Ми без панського наказу такі. Хибаж, тату, коли на всіх плечах драntива свита, ти не є „голим і не голим"?... Але щоби цілком догодити панови, вкидай лахи, огорни себе куском сітки зі старого невода й чимчикуй перед очи найяснійщого пана... Та зажди!... У пана багато псів. Коли пан уздрить, що ти достоту виконуєш його забаганку, він нацькує тебе псами. Й тебе розірвуть... Отож візьми зі собою ще й кота: Й коли сипнуться до тебе собаки, кинь між них кота. А тоді — спокійний за своє життя — увійдеш у панські покої. Справа наша виграна.

— „Точнісінько таке і з нами, — хтось перебиває оповідача казочки. Лише та ріжниця, що нам — тим сучасним „Іванам Безроду" — бракує „котів" для кидання межи „пси".

— „Громадяне! — силкуюсь я провід вічем перебрати до своїх рук. Громадяне, відайте, що ми повноправні. Й коли хто не визнає того за нами, то треба скаржитись...

— „Кому?!... Куди?!... гуде тисячголова громада.

— „Ось мені не визнають права на купівлю землі через те обивательство" — каже мені прибитий лихом-недолею головяга.

— „Зі мною теж такесаме, — рапортують інші.

Скарги ті занотовую до свого посольського записника.

— „А мені, громадянинови з містечка Мільці, заки я дістав те обивательство, довелося й останню корівчину продати. Одначе ковельський повітовий земельний комісар сказав мені тоді: „Пан єст Русін"... І землі за ніякі гроші не продав... А вся монастирська земля пійшла осадникам... Що-ж мені й дітям моїм чинити?...

— „Бач ось, тепер нам і „коти" не допомагають, — кпить хтось з гурту.

Припиняю нотованне до записника. Сідаю на свою фірманку та мерщій додому. Застаю там почту. Читаю листи.

— „Маю півдесятинки. Продав корівчину. Була думка: куплю в пана десятину поля. Але нотар каже: „Не маш пан обивательства, хоцяж і сталє мєшкаш на Волиню"... Виходить, що я — „голий і не голий". Що мені діяти?"...

Такий ось зміст листа.

Що тут діяти?... Подібне запитанне мусять поставити собі й посли українського поневоленого Народу.

(Укр. Життя).

Марко Луцкевич.

З БІЛОРУСЬКИХ ПОЕТІВ

Гальяш Левчик.

ОЙ, ТЯЖКО...

Ой, тяжко людині серед дня блудити,
Ой, тяжко від брата знущання терпіти,
Ой, тяжко дивитись, як життє втікає
Як іде ні-нащо сила молодая.
Як кров замерзає од кривди у жилах,
Як більш прибуває хрестів на могилах.
Ой, тяжко на серці, що молодість гине,
Що щастє минає, а горе й не кине,
Що думи всі наші і сни молодії
Обгортають міцно тумани густії!

Мацій Крапіва.

ГРАЙКА (СПІЛКА).

Багато співав би, так силу вже втято
І рветься струна за струною,
Хоч щеж не замерла і пісня завзята,
Хоч думка за думкою ходить за мною
Багато співав би, так смерть каже [„годі!"
„В труну, мені, лагодься", каже...
Гей, рвіться ви, струни! чи се нам по- [шкодить?
Ми разом в могилу поляжем...
Може ось з ліри та вийде вербиця,
З порваних струн—квітоньки білі,
Може весною під тінь веселиться
Будуть збіратися дітоньки милі...
Може хто з діточок вріже сопілочку,
Доню розбитої ліри —
Й так заспіває та зрізана гілочка,
Що всякий почує мій одголос щирий.
Батьківські струни, рано розірвані
Знову озвуться, мов дзвони,
Пісня, що смертю була вже увірвана,
В серці дитячому гучно задзвоне.
Й разом під темною сею вербою
Вільне обізветься слово,
Пісня могутня, широкая піде луною —
Ліра живе моя знову!

Перекл. **М. Шаповал.**

ЗБІРКА В ПАМЯТЬ БЛ. П. РОЗАЛІ КАШТАНЮКОВОЇ

Місто вінця на могилу бл. п. Розалії зі Сливинських Каштанюкової зложили далі на Українську Бурсу в Новім Санчи (на Лемківщині):

Громадяни Стемфорду, Конектикат 5 долярів; Іван Каштанюк 5 долярів; Богдан Каштанюк 5 долярів.

Разом сим квітується 15 долярів.

Попередніми разами поквітовано 70 долярів. Разом зібрано 85 долярів, котрі вислано на адресу Земельного Банку Гіпотечного у Львові для Української Бурси в Новім Санчи суму 82 доляри (Чек „Америкен Експрес Ко. чч. 3735485 та 3735486). Кошта висилки 3 дол.

За збираючих:

Омелян Ревюк.

ПОХОРОНИ ПОСЛА ТИМКА СТАРУХА

Бережани, 23. квітня, 1923.

Дня 22. квітня 1923 р. скликане філією Товариства „Просвіта", філією „Товариства охорони дітей і опіки над молоддю" і „Кружком Українського Педагогічного Товариства" в Бережанах — перше повоєнне просвітне віче, по вислуханню сумної вістки про смерть посла Тимка Старуха, порішило на знак жалоби перервати наради і уповажнило президію віча д-ра Михайла Західного, Семена Барана, господаря з Раю, Миколу Гловацького, господаря з Лісник і Богдана Бородайка студента прав з Бережан зложити іменем народу заяву співчуття Родині Покійного і похоронити Покійного громадянським коштом. Присутний функціонар поліції опустив салю, а учасники віча на чолі з президією відвідали Покійного і віддали Йому послідний земний поклін.

Дня 23. квітня 1923 р. вже від 3. години перед домівкою Покійного зійшлися непроглядні маси селянства і все бережанське громадянство, а перед воротами став селянський віз, прикрашений зеленю, запряжений в три пари білих круторогих волів, доставлених селянами з Лісник. О годині 4. почався похоронний обряд панахидою, відправленою 7 священиками в супроводі слобідського селянського хору. Винесено домовину і зложено на драбинястий віз між зелень і вінки. На подвірю попращав Покійного др. Володимир Бемко від імени всіх українських товариств Бережанщини. В своїй промові згадав ті часи, коли перед 30 літами прибув в Бережанщину посол Тимко Старух. Своєю невтомною працею покликав до життя стрілецтво. Своїм словом запалював маси, нищив зневіру і ладив путь для Правди, поступу і волі. І народ обдаровував його найвисшим довірям. Рознеслося грімке „Христос воскрес", а над домовиною Покійного в часі промови появилася на розясненому небі синьо-жовта веселка, що причарувала очі зібраних мас народа.

Похід, уставлений п. Осипом Замощаком, рушив. За хоругвами йшов ґімназійний хор, за ним дітвора „Рідної Школи" і „Захисту", несучи барвінковий вінок з лентою: „Борцеви за Україну Українська Дітвора". За дітворою несено житний вінок на підносі, а за тим вінком вдаряв в очи великий терновий вінок з червоною шарфою з написом: „Мученикови за народ — Слободяне". Опісля слідували вінки з живих цвітів з написами: „Провідникови Народа — Просвітне Віче", — „Свойому Вчителеви — вдячний др. Західний". — „Найдорожщому Мужеви і Таткови" — „Найдорожшому Таткови — від Янусі".

За вінками і за духовенством везли круторогі воли домовину, а за домовиною йшла рідня і непроглядні маси народа з перевагою селянства.

Похід задержався перед парохіяльною церквою, в ринку і тут попращав Покійного делеґан Народнього Комітету о. Евзебій Бачинський зі Львова. В красноречивій і чуттям переповненій промові зясував Покійного як Франківського Каменяра, що твердими руками пробивав путь кращої будуччини народу.

Над могилою попращало Покійного селянство Бережанщини устами Андрія Мандзія зі Слободи золотої. По словах: „Батьку наш, на кого Ти нас оставляєш в нашому безраддю" вибухли в масах спазматичні ридання.

Над могилою послідний промовив др. Михайло Західний, один з свідків невтомної праці Покійного. Промовець згадав, як перед 30-ти літами приїхав на Поділля леґінь з Карпат. Покійник працею дійшов до того, що Народ віддав Йому найвисші почести. По 30-ти літах праці діждався хвилі щастя, коли як член президії проводив нарадам Трудового Конгресу дня 22. січня 1919 р. і на Софійській площі в Київі був свідком і творцем акту зєдинення всіх українських земель. Дня 23. січня 1919 р. Покійний виголошуючи святочну промову згадав борців, що наложили буйними головами за волю і долю Рідного Краю. „Нехай земля буде їм легкою і нехай ті могили, що зазеленіють, говорять про їх память. І кров їх нехай буде росою, що нас оживить. Нехай вони спокійно спочивають, бо їхньою ідеєю була Україна і воля свого Народу". Такими словами закінчив Покійний свою промову на нарадах Трудового Конгресу у Київі.

„Нехай та земля, котрій Ти вірно служив, для котрої Ти здоровля стратив і життя своє положив — стане Тобі легкою. Ти відійшов тілом від нас, а Твоє серце, переповнене горячою любовю до свойого Народу, остає між нами. Прапор самостійности, чистий і неплямлений, Ти доніс в Своїх твердих руках до гробової дошки, — кінчив промовець, а серед глибокої тиші на кладбищі в сумерках загомонів жалібний хор „Журавлів".

ЧИ МОЖНА ВІХАТИ ДО ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ ЧЕРЕЗ КУБУ, КАНАДУ АБО МЕКСИКО

Богато імміґрантів думає, що коли їм недозволено віхати прямо до Злучених Держав, тому що приписана законом річна квота імміґрантів уже вичерпана, то вони можуть дістатись сюди через котрийсь із сусідуючих зі Злученими Державами край. Часто навіть перебуваюча тут рідня, або знакомі дають їм такі поради, а ріжні несовісні аґенти продають шифкарти та заохочують людий до того, щоб вони їхали на Кюбу, до Канади або до Мексико і звідти „задними дверми" старались пробратись до Злучених Держав. Деякі корабельні лінії навіть широко оголошують, що імміґранти, які не можуть дістати дозволу на візд сюди, можуть без трудножщів дістатись на Кюбу.

Тимчасом закони про імміґрацію відносяться до усіх країв і обовязують імміґрантів з всіх держав, не лише з европейських. Правда, до мешканців Канади, Мексико, Кюби, Новофунландії, центральної і полудневої Америки, нема обмеження що до квоти вони можуть віздити у довільній кількости, та така необмежена імміґрація є дозволена лише горожан тих країв і тим чужинцям, які у одному з тих країв жили що найменше пять літ під ряд. Та хоч се чисельне обмеження до них не відноситься, то прочі імміґраційні закони приноровлюється до них таксамо, як і до европейських імміґрантів.

Та також і ті чужинці, які перебувають у якійсь американській державі меньше чим пять років, можуть віхати до Злучених Держав та тоді мусять у тому краю, де вони живуть перейти усі ті формальні що і у тій державі, з якої вони походять, та підлягають таким самим обмеженням, включно з квотою, якби їхали зі своєї батьківщини. Та кромі тих звичайних обмежень їстнує ще закон, по якому чужинець, який приїзджає до Злучених Держав не зі свого краю ані не з Европи, а з котроїсь американської держави, мусить прожити у тій державі принайменше рік, поки дістане дозвіл на візд до Злучених Держав. Відносно Мексика то цей протяг часу виносить два роки. Значить їхати „окружною дорогою" та старатись оминути імміґраційні приписи не лиш не улегчує, а навпаки, утруднює візд. Манитись надією, що комусь вдасться перейти кордон Злучених Держав і так дістатись туди, рівнож безнадійне, тому, що кордони є добре стережені, а далі тому, що кождий, хто нелеґально перейшов кордон, може бути кождочасно депортований, як це лиш вийде на яв.

Усе те вище сказане не відноситься до імміґрантів, які ідуть до Злучених Держав, розуміється з візою американського консуля, через якийсь канадийський порт. Такого імміґранта провірюють американські імміґраційні урядники у канадійськім порті і, коли він і його папери відповідають приписам, канадійські власти пропускають його без труднощів до Злучених Держав. І на відворот, імміґранти, які з канадійською візою їдуть через американський порт, мусять піддатись тут провірці канадійських імміґраційних урядників, таксамо, як би це було у канадійській пристані і від їх рішення залежить, чи допустять вони його до Канади, чи ні. Коли так, то вони без перешкоди проїзджають через Злучені Держави туди, куди мають візу. Та ті яких не допустять, не мають права жадати, щоб їх відставлено до якогось иньшого краю і їх відвозять назад до того самого порту, з якого вони приїхали.

ВЯЧЕСЛАВ БУДЗИНОВСЬКИЙ.

ЖИВИЙ НЕБІЖЧИК

(Оповіданнє з початку 16-сотих років)

(Продовженнє). (23)

— Ні... Він в Стріличах взагалі не буде. До Стрілич почвалала полусотня драгунів, вислана старостою. Староста мабуть пронюхав, що ті турецькі купці... не купці. Але драгуни вже їх не знайдуть там. Федь пігнав на моїм кони перестерегчи їх.

— Він годен випередити драгунів?

— Федь не поїхав до самих Стрілич. Ті Турки і ваш муж мали умовлені знаки. В половині дороги до Стрілич стоять обороги сіна. Федь підпалив один... В Стріличах драгуни знайдуть гніздо порожне. Не журіться, що сим разом не поталанило. Пан Юрій прийде ще раз. Як тепер забрав дитину, так прийде й по вас.

— А як то не він взяв дитину?

— Сумніваюся, чи хто инший.

— Як дитина справді в замку не знайдеся, і я дурюся надією, що вона в руках свого батька, то мені буде тяжко затаїти се перед Стахом. Бо, як мені побиватися за дитиною, бути в чорній розпуці, коли в мені надія, що дитина у Юрка?... І ще один клопіт. Я вже не буду жінкою Стаха... Що йому сказати, коли спитає, чому?

— Я поговорю з ним.

— Зараз?

— Зараз годі. Аж вмре його батько, по похороні. До тої пори, гадаю, не будете в клопоті. Ви хочете цілком законно і явно розвестися з ним?

— Годилось би.

— А як би, не приведи Господи, прийшла вість, що ваш перший і законний муж попращав сей світ, то і тоді ви не сьотіли би бути жінкою свого другого мужа?

— На що вам се знати?

— Бо хочу знати, як говорити з паном Стахом.

— Я з ним звінчалася в тім переконанню, що Юрко небіжчик, щоби бути йому вірною дружиною. Як би не се, що побачила Юрка живого, до смерти не жалувала би.

— То чи не ліпше було би не розривати явно поти, поки не прийде нова вість, що перший муж живий?

— Але, поки не прийде вість, що він вмер, не хочу і не буду жінкою другого. Про се не потребує знати ніхто третий. Більшої уступки, як ся, не зроблю.

— Не знаю, чи розумію вас... Ваша уступка, лише спільний дах і під сим дахом лише спільний стіл?... Щоби, як справді повдовієте, не треба було з другим мужом вдруге шлюбу брати?

— Ви цілком добре зрозуміли мене... Тепер мушу поговорити зі Стахом про дитину, але так, щоби не виявити моєї надії, що Андрійко в руках свого батька.

Пішла до комнати, в котрій лежав умираючий. Стах сидів коло него.

— Стаху! — сказала і пішла до другої комнати.

Він зміркував, що жінка хоче сказати йому щось, але так, щоби батько не чув. Пішов за нею.

— Що, Ганусько?

— Андрійко пропав...

— Як пропав? Не розумію тебе.

— Щез... Як ти витягнув мене до батька і до попа, я лишила його в спални самого. Ти сам бачив, що спав в своїм ліжку. По малій хвилині я вернула і знайшла ліжко порожне. Я вже перетрусила цілу хату... Хтось вкрав дитину.

— Алеж за той час тут нікого не було! — Стах крикнув збентежений. — Дитина мабуть залізла в якусь закутину і заснула. Сядь коло батька, я буду шукати.

Стах став перетрушувати цілу хату. Вибіг на подвіре і став розпитувати так, як раньше розпитувала Гануська.

Гануська побачила на столі стрілу. Взяла її і приступила до ліжка.

— Ви сказали, чи вам виходилося, що він сеї стріли погиб мій брат, — промовила до раненого. — Звідки ви знаєте про се?

— Вкинь в піч! — вистогнав.

— Придивіться ліпше. Справді від сеї? Стах сказав, що то була ваша стріла... Хиба ви самі застрілили Стефка? Стріла відбилася від него і прошибла ваші груди? Ваш рідний син вистрив її. Як би не се, то була би може не пробила вашого одягу і мій муж був би мусів покласти голову під топір ката... Але, Божа воля була така, що ся ваша стріла, вигострена вашим рідним сином, спасла мого мужа, мого Юрка. Ся ваша стріла, що випущена вашою рукою, чи рукою вашого опришка, вернула до вас, зробила ще й те, що маєток Юрка і мій маєток дістануть діти Юрка. Ваші внуки не дістануть, бо ви внуків не маєте і не будете мати.

— Відьмо! — сикнув, стискаючи пястуки безсильних рук.

— Заки ви вмрете... від власної стріли... від стріли виостреної власним сином, ви повинні ще дечо почути. Ви ще перед нашим вінчанням написали завіщаннє, передаючи по своїй смерти маєток синови. Стах сказав мені: „записав на тебе Юрко свій маєток, я запишу на тебе мій". Грамота у мене. Скоро заплющите очи на віки, вбиті стрілою вигостреною вашим власним сином, завезу грамоту до гроду. Буду мати за що купити для Юрка помилуваннє. Він верне, як мій законний муж, як пан Пятник, як пан Серник, як пан... Соколівки. Бачите, що наробила ся одна стріла? Нею ви самі відойми ваш маєток від Стаха, і передали Юркови...

— Суко! — крикнув. Підвівся і витягнув руки, щоби її вхопити за горло. З рани блюзнула кров. Він захитався. Вихилений поза ліжко втратив рівновагу і впав на землю. Гануська вибігла з хати.

— Стаху! Тато скотився з ліжка.

Стах крикнув на двох гайдуків, щоби йшли за ним, і побіг до хати. Гайдуки підоймили і поклали на ліжко... трупа. Гануська пішла до каплиці, впала навколішки перед фігурою Богородиці і стала молитися... Не за душу покійника. Просила, щоби Пречиста і Бог мали в своїй опіці її Юрка, її Андрійка, та щоби Юрко як найскорше прийшов ще раз, забрати свою жінку. Помолившися, вернула до спальні. Там дожидав її Стах.

— Я, Ганусько, мушу до Соколівки. Мушу приготовити маму на сю страшну вість. І заряджу перевезенне тіла до соколівського костела... Не будеш боятися сама лишаючися тут?

— Сама не лишуся. З Андрійком лишилась би. Нема його, то й мені нічого лишатися тут. Поїду до мами.

— Ганусько! То не може бути, щоби він пропав. Прикажу всім шукати. Лише на хвилиночку поїду до Соколівки і зараз верну. Мусимо знайти його.

Гануська виймила якийсь суверток і подала його Стахови.

— Се та грамота, котрою ти записав на мене Соколівку. Звертаю тобі.

— Що се значить?

— Піп скаже тобі по похороні. Я на похороні не буду. Іду зараз до мами. Як піп скаже тобі, що можеш приїхати по мене, і як схочеш приїхати, то приїдь.

— Ганусько, що се значить?!

— Спитай ротмістра, чого він тут... Також скажи йому, щоби не заступав мені дороги, як буду виїздити. Тут моя хата, моє панованнє. Я возьму пістолю. Як заступить дорогу, він, або який драгун, стрілю в лоб!

— Тут якась страшна тайна. Коли вже не можна инакше, то їдь. Поговорю з попом.

Він поїхав до Соколівки, вона до Серник.

До Пятник Стах вернув аж по похороні батька і післав по попа. Піп прийшов з долотом і клевцем під пахою.

— Я відірвав вас від якоїсь роботи? — Стах привитав попа показуючи на знарядде.

— Мабуть буду мати роботу у вас...

— Чи ви здогадуєтеся, чого я вас позвав?

— Хиба на те, щоби якусь орудку зорудувати по божому...

— Я стою перед якоюсь загадкою... не одною. Ви мабуть маєте ключ до них. Жінка не хотіла бути на похороні мого батька і не була... Її дитина резла. Вона, правда, збентежена і затрівожена, але не поводиться так, як мати, котра потерпає, що дитину втратила на віки. Гануська віддала мені грамоту, котрою я переписав на неї Соколівку... Відїхала до своєї матери і верне, як ви, по розмові зі мною скажете, що може вернути... Що все те значить?

— Де ключ від гробниці?

— У мене, в каплиці.

— Возьміть ключ і ходіть зі мною.

— До гробниці?... Чого?

— Там ключ від загадки, там відповідь на ваше питанне.

Стах поступив до каплиці, взяв ключ і пішов за попом. Відчинили гробницю, піп запалив каганець і приступив до домовини Юрка. Приклав долото до олова, котрим була заллята щілина між домовиною і віком та став побивати клевцем. Відбивши олово, кілько треба, підважив віко долотом і відчинив домовину.

— Від чого Юрко погиб? — спитав.

— Від удару сокирою в голову, — відповів Стах.

— Подивіться на череп... Чи є хоч би найменший знак від удару сокирою?

— Справді нема... Але череп міг трісьнути в середині.

— Може Юрко погиб від кулі?

— Се виключене. Я був пару кроків за опришками. Очивидно, не бачучи їх. Я був би чув стріл.

— Кажете, рішучо не від кулі?

— Від всього иншого, а не від кулі. Як не від удару сокирою, то хиба від стріли, котра вбилася так глубоко в тіло, що її кінець не виставав, отже ми й не бачили.

— Побачимо.

Одяг на мерци ще не загнив був. Піп порозстібував і розгорнув.

— Слід вже є, — сказав піп, показуючи на місток кістяка. — В сій грудній кости діра. Не може бути від стріли, бо округла, і кість продіравлена на скрізь.

Піп розчепірив палці правої руки і показав долоню Стахови.

— Дивіть, що в руці не маю нічого. Щоби ви не гадали, що се, що може тут знайду, вилетіло з мого рукава, закочу рукав.

Піп закотив рукав і всунув руку між кістки, добираючися до дна домовини. По хвили витягнув кулю і подав Стахови. Стах взяв кульку в руку, глянув на неї і сполотнів. Кулька виховзлася з руки, впала на землю і покотилася аж під поріг. Стах вискочив з гробниці і обезсилений сів на сусідній могилі.

— Не збагну всего того, не збагну... Батько сказав, що від стріли, котра прошибла його груди, погиб Серницький. Я пізнав, що то стріла батька. Батько погиб від власної стріли, мною вигостреної. Тепер виходило би, що Юрко погиб від моєї кулі, котрою я стріляв до убийника Серницького, гайдука Гречана... Я мабуть збожеволів, коли в моїй голові таке плетеся!...

— З того, що ваша куля в сій домовині, ще не виходить, що ви нею вбили Юрка.

— То яким способом ся куля залізла в його тіло?

— З того, що куля в тілі сего небіжчика виходить хиба лиш те, що сей небіжчик... не Юрій Верницький.

— Не Юрко? — крикнув Стах схопившися на рівні ноги. — Хиба ми його не поховали тут?

— Ви бачили лице небіжчика? Чи до него стріляв хто з рушниці?

Стах не відповідав. Впялив очи в попа, не наче ждав розвязки якоїсь нової великої, для него грізної загадки. Піп тягнув дальше.

— Ви лиця небіжчика не бачили. Той, що тут лежить, має цілий череп, погиб від кулі... Погиб від вашої кулі. Ви тою кулею застрілили Гречана, отже тут похований не хто инший, як соколівський гайдук Гречан.

Стах не зводив очий з лиця попа. Стояв німий, блідий.

— Ви Юрія Верницького не поховали. Трупа першого мужа вашої жінки ви не бачили. Ви не маєте доказу, що він тоді погиб... що його жінка повдовіла... Ось чому ваша жінка поїхала до своєї мами...

Стах сів назад на могилі. Вхопив голову в руки, спер лікті на коліна і думав. На цілім його тілі виступив піт.

— Ви тим хочете сказати, що Юрко тоді не погиб? — спитав. — Що мій шлюб з Гануською неважний?... Що не маю права до неї?

— Поти, поки не прийде вість, що його смерть звільнила жінку від даної йому клятьби.

— Але доказу, що він жиє, також нема! — крикнув Стах. — Поки такого доказу нема, я не думаю відстати від Гануськи...

— Доказу, що він тепер живий, справді нема, так як нема доказу, що в сій хвили жива його жінка. І ми не знаємо, чи з відси вийдемо живі. Всеж таки знаю, що тоді, коли ховали Гречана, і тоді, коли з замку щезла його дитина, він був живий.

— То чомуж він не давав знаку життя, ще заки я оженився? Чому пізнійше не зголосився?

— Він баніт. Не мав нагоди дати вісти про себе.

(Конець буде).

ПРОТОКОЛ

Річного Засідання Головного Уряду У. Н. Союза, відбувшогося на днях 14.—16. лютого 1923 р.

(3)

Вислід цих кампаній показує табелька приросту нових членів по відділам. Та оцінюючи организаційні заслуги так відділових урядників, членів як і співпрацю інспекторів треба незабувати, що ця кампанія велася як раз в часі величезних страйків копальняних та желізничих та тяжкого безробіття, які то злидні не лиш паралізували нашу организаційну акцію, але й дались добре у знаки широкому загалови наших членів. В таких обставинах треба було звернути всю енергію на вдержанне цілости рядів членів вже зорганізованих. Для того успіх цеї кампанії в таку пору треба уважати за вдоволяючий а тим самим треба признати всім членам, відділовим урядникам і інспекторам заслугу за витревалість, организаційну солідарність з якою вони тую кампанію переводили.

Посередництвом інспекторів головна канцелярія полагоджувала понадто такі справи, які вимагали особистої інтервенції або полагодження головного уряду, а то в заступстві і на підставі осібних повновластий. І в таких справах спеціяльно відзначився і найбільше таких справ полагодив інспектор округи третого д. Гаврил Даньків з Шікаго.

В лишеному окрузі для інспекції членам Ежзекутиви, я вспів за той час відвідати відділи: 14, 66, 117, 130, 172, 182 і 213, полагоджуючи ріжні справи, інформуючи і завзиваючи членів до інтензивнійшої организаційної праці.

Як одну з важнійших перешкод в розвою организації, уважаю великий брак досвідчених робітників организаційних. В многих відділах нема з кого зложити уряду, інші легкодушно що року своїх діловодчиків зміняють. Як що розвій відділів, а з тим і организації, зависимий в немалій мірі від справности відділових секретарів і других урядників, це наглядно видко по тих живійших відділах, у котрих вправленими та досвідченими діловодчиками перекидають або й змушують їх, щоб самі знеохочені организаційну працю покидали. Задля таких невідрадних обставин що року значна часть кваліфікованих діловодчиків нашої организації уступає місця новоибраним і з діловодством цілком необзнакомленим на то тільки, щоб привчившися, уступити місця знов іншим з кінцем року. Це також уемно відбивається і на мойому діловодстві голов. рекорд. секретаря бо забирає за богато часу і енергії на науку і вправлюванне нових діловодчиків. Приблизно це саме можу сказати і о інспекторах а взглядно о успіхах їх завдання, які по части і для головного уряду представляються новим експериментом. З кілька місячної переписки з інспекторами і їх звітів слідно заінтересованне і охоту до организаційної праці, а декотрі мимо короткої практики вже піддають вельми цінні проекти які осмілюся передати під розвагу головного уряду коли прийде черга внесків і ухвал.

ЗАГАЛЬНИЙ РУХ ЧЛЕНІВ У. Н. СОЮЗА В 1922 Р. ПІСЛЯ СТЕЙТІВ І ПІСЛЯ КЛЯС ТА СУМ ОБЕЗПЕЧЕННЯ:

КОННЕКТІКУТ:

З початком 1922 р. було 449 членів на суму		$370.750.00
В 1922 р. принято нових, наново, з переступними листами і з інших кляс 67 членів на суму		60.750.00
Разом 516 членів на суму		$431.500.00
Протягом 1922 р. відпало 51 членів на суму	$44.500.00	
В 1922 р. померло 2 членів на суму	1.000.00	
Разом 53 членів на суму		45.500.00
Остало 463 членів на суму		$386.000.00
В клясі А на $250—13 членів на суму		$ 3.250.00
В клясі АА на $500—134 членів на суму		67.000.00
В клясі В на $750—21 членів на суму		15.750.00
В клясі С на $1000—285 членів на суму		285.000.00
В клясі ВВ на $1500—10 членів на суму		15.000.00
Разом 463 членів на суму		$386.000.00

ДЕЛЕВАР:

З початком 1922 р. було 114 членів на суму		$ 77.500.00
В 1922 р. принято нових, наново, з переступними листами і з інших кляс обезпечення 9 членів на суму		6.750.00
Разом 123 членів на суму		$ 84.250.00
В 1922 р. суспендовано, відійшли з переступними листами або до інших кляс обезпечення 13 членів на суму		7.500.00
Остало 110 членів на суму		$ 76.750.00
В клясі А на 250—1 член на суму		$ 250.00
В клясі АА на $500—62 членів на суму		31.000.00
В клясі В на $750—6 членів на суму		4.500.00
В клясі С на $1000—41 членів на суму		41.000.00
Разом 110 членів на суму		$ 76.750.00

ІЛЛИНОЙС:

З початком 1922 р. було 822 членів на суму		$619.250.00
В 1922 р. принято нових, з переступними листами і з інших кляс обезпечення 205 членів на суму		140.800.00
Разом 1.027 членів на суму		$770.050.00
В 1922 р. померло 5 членів на суму	$ 4.500.00	
В 1922 р. суспендовано, відійшли з переступними листами і до інших кляс обезпечення 151 чл. на суму	112.200.00	
Відпало разом 156 членів на суму		116.700.00
З кінцем 1922 р. остало 871 членів на суму		$653.350.00
В клясі В на $750—22 членів на суму		16.500.00
В клясі С на $1000—424 членів на суму		424.000.00
В клясі D на $100—1 член на суму		$ 100.00
В клясі А на $250—21 членів на суму		5.250.00
В клясі АА на $500—397 членів на суму		198.500.00
В клясі ВВ на $1500—6 членів на суму		9.000.00
Разом 871 членів на суму		$653.350.00

АЙОВА:

З початком 1922 р. було 6 членів на суму		$ 6.000.00
В 1922 р. не було жадних змін і остало 6 членів на суму		$ 6.000.00
В клясі С на $1000—6 членів на суму		$ 6.000.00

ІНДІЯНА:

З початком 1922 р. було 67 членів на суму		$ 56.000.00
В 1922 р. принято нових наново з переступними листами і з інших кляс обезпечення 19 членів на суму		15.750.00
Разом 86 членів на суму		$ 71.750.00
В 1922 р. суспендовано, відійшли з переступними листами і до інших кляс обезпечення 11 членів на суму		8.250.00
З кінцем 1922 р. остало 75 членів на суму		$ 63.500.00
В клясі А на $250—2 члени на суму		$ 500.00
В клясі АА на $500—19 членів на суум		9.500.00
В клясі В на $750—2 члени на суму		1.500.00
В клясі С на $1000—52 членів на суму		52.000.00
Разом 75 членів на суму		$ 63.500.00

КЕНЗАС:

З початком 1922 р. було 34 членів на суму		$ 25.000.00
В 1922 р. принято 1 нового члена на суму		1.000.00
Разом 35 членів на суму		$ 26.000.00
В 1922 р. суспендовано, відійшли з переступними листами або до інших кляс обезпечення 7 членів на суму		4.000.00
З кінцем 1922 р. остало 28 членів на суму		$ 22.000.00
В клясі АА на $500—12 членів на суму		$ 6.000.00
В клясі С на $1000—16 членів на суму		16.000.00
Разом 28 членів на суму		$ 22.000.00

МЕРИЛЕНД:

З початком 1922 р. було 127 членів на суму		$120.000.00
В 1922 р. принято нових наново, з переступними листами або з інших кляс обезпечення 15 членів на суму		14.250.00
Разом 142 членів на суму		$134.250.00
В 1922 р. суспендовано, відійшли з переступними листами або до інших кляс обезпечення 16 членів на суму		14.000.00
З кінцем 1922 р. було 126 членів на суму		$120.250.00
В клясі АА на $500—10 членів на суму		$ 5.000.00
В клясі В на $750—3 членів на суму		2.250.00
В клясі С на $1000—113 членів на суму		113.000.00
Разом 126 членів на суму		$120.250.00

МАСАЧУСЕТС:

З початком 1922 р. було 74 членів на суму		$ 54.250.00
В 1922 р. принято нових, наново, з переступними листами і з інших кляс обезпечення 34 членів на суму		20.750.00
Разом 108 членів на суму		$ 75.000.00
В 1922 р. суспендовано, відійшли з переступними листами і до інших кляс обезпечення 12 членів на суму		8.750.00
З кінцем 1922 р. остало 96 членів на суму		$ 66.250.00
В клясі А на $250—13 членів на суму		$ 3.250.00
В клясі АА на $500—39 членів на суму		19.500.00
В клясі В на $750—4 членів на суму		3.000.00
В клясі С на $1000—39 членів на суму		39.000.00
В клясі ВВ на $1500—1 член на суму		1.500.00
Разом 96 членів на суму		$ 66.250.00

МІШІГЕН:

З початком 1922 р. було 276 членів на суму		$220.500.00
В 1922 р. принято нових, наново, з переступними листами і з інших кляс обезпечення 94 членів на суму		75.000.00
Разом 370 членів на суму		$295.500.00
В 1922 р. суспендовано, відійшли з переступними листами і до інших кляс обезпечення 44 членів на суму	31.000.00	
В 1922 р. померло 3 членів на суму	2.250.00	
Разом 47 членів на суму		$33.250.00
З кінцем 1922 р. остало 323 членів на суму		$262.250.00
В клясі А на $250—5 членів на суму		$ 1.250.00
В клясі АА на $500—110 членів на суму		55.000.00
В клясі В на $750—10 членів на суму		7.500.00
В клясі С на $1000—197 членів на суму		197.000.00
В клясі ВВ на $1500—1 член на суму		1.500.00
Разом 323 членів на суму		$262.250.00

МІННЕСОТА:

З початком 1922 р. було 51 членів на суму		$40.250.00
В 1922 р. принято нових, наново, з переступними листами і з інших кляс обезпечення 19 членів на суму		15.350.00
Разом 70 членів на суму		$ 55.600.00
В 1922 р. суспендовано, відійшли з переступними листами і до інших кляс обезпечення 2 членів на суму		2.000.00
Разом 68 членів на суму		$ 53.600.00
В клясі D на $100—1 член на суму		$ 100.00
В клясі А на $250—1 член на суму		250.00
В клясі АА на $500—25 членів на суму		12.500.00
В клясі В на $750—5 членів на суму		3.750.00
В клясі С на $1000—34 членів на суму		34.000.00
В клясі ВВ на $1500—2 членів на суму		3.000.00
Разом 68 членів на суму		$ 53.600.00

МИЗУРІ:

З початком 1922 р. було 136 членів на суму		$123.000.00
В 1922 р. принято нових, наново, з переступними листами і з інших кляс обезпечення 18 членів на суму	16.250.00	
В 1922 р. помер 1 член на суму	1.000.00	
Разом 19 членів на суму		17.250.00
З кінцем 1922 р. остало 150 членів на суму		$138.000.00
В клясі А на $250—1 член на суму		$ 250.00
В клясі АА на $500—26 членів на суму		13.000.00
В клясі В на $750—3 членів на суму		2.250.00
В клясі С на $1000—115 членів на суму		115.000.00
В клясі ВВ на $1500		7.500.00
Разом 150 членів на суму		$138.000.00

НЮ ГЕМПШІР:

З початком 1922 р. було 8 членів на суму		$ 6.500.00
В 1922 р. не принято нікого		
Разом 8 членів на суму		$ 6.500.00
В 1922 р. суспендовано, відійшли з переступними листами і до інших кляс обезпечення 3 членів на суму	2.000.00	
В 1922 р. помер 1 член на суму	1.000.00	
Разом 4 членів на суму		3.000.00
З кінцем 1922 р. остало 4 членів на суму		$ 3.500.00
В клясі АА на $500—1 член на суму		$ 500.00
В клясі С на $1000—3 членів на суму		3.000.00
Разом 4 членів на суму		$ 3.500.00

(Дальше буде)

БОРОТЬБА БАНДИТА З ЖАНДАРМОМ

Станиця польської державної поліції в Крехові приловила оноді трьох бандитів з „куріня", який „оперував" в Жовківщині. Розмістивши їх скованих в окремих келіях, крехівські жандарми кинулися в погоню за другими бандитами, полишаючи опіку над арештантами жандармови Мрочковскому. Коли Мрочковскі замикав двері келії, в якій посаджено ватажка бандитів Онишка, цей користаючи з неуваги жандарма, розірвав кайдани і кинувся на жандарма, якому вирвав з руки кріс. Заки жандарм оглянувся, Онишко добігав краю села. Прочунявши одначе в пору, Мрочковскі кинувся за бандитом в погоню. Бандит бачучи, що не втече вистрілив до жандарма, але не влучив. Момент і оба кинулися голіруч на себе. Коли мало було рук і ніг, пішли в рух... зуби. Онишко відкусив Мрочковскому палець. Мрочковскі бандитови ніс. І булиб так гризли себе взаїмно, як би не надбігли товариші Мрочковского. Онишко вернув назад до келії, а Мрочковский пішов покусаний і подраяний до шпиталю. Тогож дня арештовано дальших 8 членів банди.

СТРАХ ПЕРЕД ПОЛЬСЬКОЮ МАРКОЮ

На засіданню центрального союза німецьких банків і банкирів дня 17. марта ц. р. принято таке рішення: „Німецькі банки готові з усіх сил співділати для усталення німецької валюти, коли надійде до цього відповідний момемент. Одначе центральний комітет мусить поважно перестерігчи вже тепер перед отвиранням рахунків в польських марках, т. зв. пасивних конт у неістнуючій валюті, для якої після всякої правдоподібности міг би банк найти покриття тільки дорогою закупна долярів...."

В. Білинський

В ПОВОРОТІ НА БАТЬКІВЩИНУ.

(Докінчення)

(7)

Споміж осіб, що попадалися в Шепетівці, вбився мені в память один симпатичний дядько з Полтавщини. Середнього росту, кремезний, літ поза сорок, вічно мовчаливий, вертав він зі скільського повіту на свою батьківщину. Одягнений був по бойківськи: в чорному сіраці, бойківському бриді, ходаках (постолах) полотняних штанах і люлькою в роті. Дивувало мене, як цей неграмотний простий селянин, за 4 роки свойого побуту на бойківщині, так знаменито з'умів присвоїти собі бойківський говір. Нічого не зраджувало, що передімною полтавець, а не бойко. В дорозі у Львові украли в його на стації документи. Роздобувши другі, вертав до дому. Кордон перейшов лісами. Довідавшися одначе про нужду, яка всевладно царює зараз на Полтавщині, з Шепетівки завертався назад в Скільщину. Мав там багато знайомих „полюбив" — як казав — бойків і сам став бойком".

Виїхавши з Шепетівки стратив я його з очей. В Рівному довідався я, що щасливо перейшов кордон назад, але зрадивея в Острозі і польська патруля передала його більшевикам. Даремно просився, щоб пустили його поляки „на бойки", що до більшевиків не хоче, бо чув там про біду — його не послухали.

На другий день зелених свят виїхали ми до прикордонної польської стації Здолбуново. Тут повинні ми були перейти в польські руки. Їхали годину. На граничному перестанку відбувалася більшевицька ревізія пакунків. Провіряли пильно. В одного стрільця, що в 1920 році приїхав був з Америки на Велику Україну, забрали пару кусків тоалєтного мила. Стрілець цей, цілу дорогу відказував на своїх американських товаришів комуністів, за намовою яких кинув Америку і поїхав будувати совітську Україну. Поміж вертавшими стрільцями було ще 4 таких „американців" збаламучених комуністами. Протративши, при заміні долярів на совітські рублі, майно, голіруч вертали на батьківщину.

Стояла на дворі чудова погода. Поїзд йшов поміж зеленими нивами, на обрію яких синіли ліси. Проїхавши більшевицьку варту, вскорі побачили ми польську. Дивно якось ставало на душі. Особливо Українцеві. Сумні рефлексії мимоволі виповзали десь з глубини душі і сумними почуваннями оповивали мозок. Настирливо товпилися питання: Деж ми є? Не вже це українська земля? Чомуж вона не зібрана в одних руках? Чому пошматована чужинцями - сусідами? Тут Лях, а там Москаль господарить... Тоніcінько як колись було. А деж революційно-національні подвиги з 1917-18 рр.? Деж цілятоби соток тисяч „не спочити доти, поки Україні не буде забеспечена воля?" Невжеж невмолима дійсність побавилася тільки, поманила вільним життям незалежної держави, щоб опісля видати її в руки історичним ворогам?

В Здолбуново на стації стрітило нас польське військо. Старий полковник приймав інформації відносно репатріянтів від члена „Особого Отдела". Стрільці і дехто з цивільних стали вискакувати з возів. Але тут полковник приказав всім стрільцям йти в вагон і рішучо відмовився їх прийняти. Виправдувався тим, що не сміє впустити людей, що збройно боролися против Польщі. Даремно говорили йому стрільці про польську амнестію для політичних, на підставі якої поважилися вони вертати до дому. Не помогло Накінець полковник заявив, що прямо боїться приймати 700 по військовому одягнених і вимуштрованих жовнірів. „Їм тільки дати зброю до рук і готовий наш клопіт" — аргументував. Більшевицькі представники раділи, Пригадували стрільцям що цього сподівалися, але везли їх, щоб переконати впертих.

Тимчасом трьох стрілецьких старшин підійшло до гурту стоявших на боці польських офіцирів і стали щось з ними пильно говорити. Один з офіцирів підійшов до полковника буцімто, на раду. Наслідком цього полковник приказав перевести стрільців в стаційні бараки і чекати на вияснення. Ми цивільні, пересівши в польські вагони, тогож дня відїхали до Рівного і стратили з очей наших стрільників.

В два дні пізніше стрінув я в Рівному цих трьох стрілецьких старшин, що конферували з Поляками. Говорили що хлопці сидять на харчах американсько-польського червоного Хреста, а їм дозволили Поляки їхати у Тарнів до уряду У. Н. Р., щоб цей поручився за них і вихлопотав в Поляків дозвіл на поворот до дому. Колиб вертали були в цивільній одежі, без посвідок служби в червоній армії, булиб проїхали кордон без перешкоди. Чи увінчалося діло успіхом — не знаю, бо потижневому побуті в Рівному і сповненню церемоній карантани, виїхав я в Галичину.

Церемонії карантани полягали на купаннюся, щепленню від віспи, тифу і холери і дезінфекції одижи. Опріче цього не меньше важною річю була політична благонадійність репатріента. Особливо „инородца". Тому кожен біженець повинен був зголоситися в бюрі „дефензиви" (польська охранка), з посвідкою якої йшов в друге місце, де по сповненню формальностий, діставав пашпорт на дорогу. Без пашпорта такого на найблищій стації польські жандарми забралиб з вагону і замкнулиб до Іванової хати. Тому пашпорт був конечний.

Через великий натовп повертаючих, чекання на його, було дуже тяжке. Біля 5000 душ ріжного віку, обох полів, товпилося в військових казармах. Займали місця де хто міг. Не тільки всі кімнати, але всі коритарі, навіть довкола казармів, під голим небом, розташувалися біженці. Кожен ждав з нетерплячкою на документи. Серед такого натовпу всюди царив бруд, нехарсово, неначе в Совдепії. Не помагали купання, бо треба було біженців передягнути і подбати про можливе розміщення. Тому з трудом вирвався я з того пекла, тим разом польського.

В Галичині.

Хто за цілу кількалітню війну вперше повертає в Галичину, той на кождому кроці стрічає тут великі зміни. Мимоволі порівнує теперішність з минулим, довоенним і жаліє за ним. Бо колись було далеко краще.

Найгірше лихо, це польська окупация краю. Тяжко невимовно тяжко стає повернувшому до дому галичанинови читати тепер скрізь на державних польських установах польські написи, оглядати на них білі орли ті орли, з яких колись сміялися, яко дитячої забавки польських загорільців на вкраїнській землі, всюди стрічати понурих, мов вовки, польських жандармів з наїженими багнетами і кождої хвилі бути готовим за бездурно попасти до Іванової хати.

Безгранична самоволя, пяної шалом хвилевої перемоги польської меншости, нарікання і стони на нове лихоліття української більшости — оце є та атмосфера, в яку відразу попадає нововернувший галичанин на своїй батьківщині. Втрата найблищих а рідні, як батька, матери, брата або сестри, замучених в Домб'ю. Пикуличах або Бриґідках, живим образом пригадує кроваву трагедію, збувшуся в часі відсутности. Тому не диво, що приглянувшись новим обставинам поневолі вирине гадка: І чого я сюди їхав? Чи на це, аби більше зранить зболіле серце?

Львів 15/II. 1923.